

Λογοθεραπεία και πανδημία ιού SARS-CoV-2

Οδηγίες και νεότερα δεδομένα

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΩΝ ΛΟΓΟΠΑΘΟΛΟΓΩΝ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΥΤΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2020

Αγαπητά μέλη,

Σε λίγες μέρες αναμένεται να ξεκινήσει η καινούρια σχολική χρονιά. Αρκετοί συνάδελφοι εργαζόμενοι στην εκπαίδευση, θα επιστρέψουν στις σχολικές αίθουσες, ενώ η πλειοψηφία των θεραπευτών συνεχίζει την παροχή λογοθεραπείας σε ιδιωτικά κέντρα, δημόσιες υπηρεσίες και σε κατ' οίκον συνεδρίες σε παιδιατρικό ή ενήλικο πληθυσμό με διαταραχές επικοινωνίας, καθώς και διαταραχές φωνής και κατάποσης.

Με το παρόν έντυπο, ο Σ.Ε.Λ.Λ.Ε. επιθυμεί να υπενθυμίσει στα μέλη του τις συστάσεις που έχει ήδη δημοσιεύσει το προηγούμενο διάστημα και να παρουσιάσει νέες πληροφορίες με σκοπό την ενημέρωση σχετικά με τις προκλήσεις κατά τη διάρκεια της εργασίας, την τηλε-λογοθεραπεία και τις υποχρεώσεις που δημιουργούνται κατά την περίοδο της πανδημίας του SARS-CoV-2.

Ο Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας εξέδωσε στις 24/8/2020 [πόρισμα για τους ορισμούς των «κρουσμάτων» από SARS-CoV-2](#). (πατήστε τον υπερσύνδεσμο). Να επιστήσουμε την προσοχή στο τέλος του κειμένου όπου αναφέρεται ότι:

«Ειδικά για τους επαγγελματίες υγείας επισημαίνεται ότι η μερική λήψη των ενδεδειγμένων μέτρων ατομικής προστασίας μπορεί να αυξήσει την έκθεση των επαγγελματιών υγείας και συνεπώς την αύξηση του κινδύνου».

Σχετικά με τις, μέχρι σήμερα, ισχύουσες οδηγίες και δεδομένα, υπενθυμίζονται τα παρακάτω:

01

Οδηγίες κρατικών φορέων

Ακολουθείτε πιστά τις οδηγίες του Υπουργείου Υγείας προνοώντας για την προφύλαξη όχι μόνο των περιστατικών που αξιολογείτε ή και θεραπεύετε, αλλά και της προσωπικής σας υγείας και ασφάλειας.

Σημαντικές πληροφορίες θα βρείτε στους παρακάτω συνδέσμους:

- **Για τη σωστή χρήση της μάσκας από το κοινό:**
<https://eody.gov.gr/covid-19-odigies-gia-ti-chrisi-maskas-apo-to-koino/>
- **Οδηγίες για την εργασία, είσοδο και παραμονή σε μονάδες με ευπαθή πληθυσμό:**
<https://eody.gov.gr/wp-content/uploads/2020/08/odigies-domes-filoxenias-ilikiomenoi-24-08-2020.pdf>
- **Εφαρμογή μέτρων προστασίας:**
<https://eody.gov.gr/wp-content/uploads/2020/08/efarmogi-metron-atomikis-prostasias-aug-2020.pdf>
- **Καθορισμός ομάδων αυξημένου κινδύνου για σοβαρή λοίμωξη COVID-19:**
<https://eody.gov.gr/wp-content/uploads/2020/05/fek-1856-2020.pdf>
- **Παροχή θεραπειών σε ιδιωτικούς χώρους που παρέχονται υπηρεσίες:**
<https://eody.gov.gr/covid-19-odigies-gia-choroys-parochis-ypiresion-ygeias/>

02

Οδηγίες ΣΕΛΛΕ

Ο Σ.Ε.Λ.Λ.Ε. έχει ήδη κοινοποιήσει οδηγίες σχετικά με τη Λογοθεραπεία κατά την πανδημία του ιού SARS-CoV-2 καθώς και για την, κατά το δυνατόν, ορθότερη και ασφαλέστερη λειτουργία των θεραπευτηρίων και τη στάση των λογοθεραπευτών κατά τη διάρκεια των συνεδριών τους.

- **Οδηγίες για τη χρήση Εξοπλισμού Ατομικής Προστασίας κατά τη Λογοθεραπεία:**
<https://www.selle.gr/news.php?nid=291&screen=1>

- **Οδηγίες λειτουργίας των θεραπευτηρίων και γενικών μέτρων κατά τη διάρκεια της συνεδρίας:** <https://www.selle.gr/news.php?nid=298>

03

Νεότερα δεδομένα

Η γνώση για τη μετάδοση του ιού και την αποτελεσματικότερη προφύλαξη στην πανδημία είναι σημαντική. Σχετικά με τη Λογοθεραπεία, διατίθενται αρκετές πρόσφατες δημοσιεύσεις, οι οποίες είναι ανοικτές για τη δική σας ενημέρωση.

Ομιλία – αυξημένη ένταση φωνής – τραγούδι

Στις 25/8/2020 δημοσιεύτηκε έρευνα στο περιοδικό “British Medical Journal” (BMJ 2020;370:m3223) σχετικά με τα μέτρα απόστασης που λαμβάνουμε. Παρουσιάστηκε ένας οδηγός για τον τρόπο με τον οποίο ο κίνδυνος μετάδοσης μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με το περιβάλλον, τον συνωστισμό, τον χρόνο επαφής και το αν χρησιμοποιούνται μάσκες προσώπου. Οι συγκεκριμένες εκτιμήσεις ισχύουν όταν όλοι οι φορείς είναι **ασυμπτωματικοί**. Σε καταστάσεις υψηλότερου κινδύνου (κλειστά περιβάλλοντα με ανεπαρκή εξαερισμό, υψηλά επίπεδα πληρότητας, παρατεταμένος χρόνος επαφής και χωρίς μάσκες προσώπου), θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η φυσική απόσταση λιγότερο των 2 μέτρων και η ελαχιστοποίηση των άλλων παραγόντων. Λιγότερο αυστηρή απόσταση είναι πιθανό να είναι επαρκής σε σενάρια χαμηλού κινδύνου.

Δείτε την απόδοση του διαγράμματος παρακάτω:

Κίνδυνος μετάδοσης SARS-CoV-2 από ασυμπτωματικούς ανθρώπους σε διαφορετικές τοποθεσίες και χώρους και για διαφορετικούς χρόνους απασχόλησης, επίπεδα εξαερισμού και επίπεδα συνωστισμού. Ως μέσα κάλυψης του προσώπου αναφέρονται εκείνα του γενικού πληθυσμού (μάσκες) και όχι οι αναπνευστικές συσκευές υψηλής ποιότητας. Οι βαθμοί είναι ενδεικτικοί του ποιοτικού σχετικού κινδύνου και δεν αντιπροσωπεύουν ποσοτικό μέτρο. Άλλοι παράγοντες, που δεν παρουσιάζονται σε αυτούς τους πίνακες, ενδέχεται να πρέπει, επίσης, να ληφθούν υπόψη κατά την εξέταση του κινδύνου μετάδοσης, συμπεριλαμβανομένου του ιικού φορτίου ενός μολυσμένου ατόμου και της ευαισθησίας των ανθρώπων σε λοίμωξη. Ο βήχας ή το φτέρνισμα, ακόμη και αν αυτά οφείλονται σε ερεθισμό ή αλλεργίες ενώ κάποιος είναι ασυμπτωματικός φορέας, θα επιδεινώσουν τον κίνδυνο της έκθεσης σε έναν εσωτερικό χώρο, ανεξάρτητα από τον αερισμό (adapted and translated in Greek, firstly seen in BMJ 2020;370:m3223).

Type and level of group activity	Low occupancy			High occupancy		
	Outdoors and well ventilated	Indoors and well ventilated	Poorly ventilated	Outdoors and well ventilated	Indoors and well ventilated	Poorly ventilated
Wearing face coverings, contact for short time						
Silent	Low	Low	Low	Low	Low	High
Speaking	Low	Low	Low	Low	Low	High
Shouting, singing	Low	Low	High	High	High	High
Wearing face coverings, contact for prolonged time						
Silent	Low	Low	High	Low	High	High
Speaking	Low	*	High	*	High	High
Shouting, singing	Low	High	High	High	High	High
No face coverings, contact for short time						
Silent	Low	Low	High	High	High	High
Speaking	Low	High	High	High	High	High
Shouting, singing	High	High	High	High	High	High
No face coverings, contact for prolonged time						
Silent	Low	High	High	High	High	High
Speaking	High	High	High	High	High	High
Shouting, singing	High	High	High	High	High	High

Risk of transmission
 Low ■ Medium ■ High ■

* Borderline case that is highly dependent on quantitative definitions of distancing, number of individuals, and time of exposure

Γίνεται αντιληπτό πως η ομιλία, η φωνή ή το τραγούδι, ακόμα και σε εσωτερικούς χώρους με καλό εξαερισμό, αυξάνουν τον κίνδυνο μετάδοσης ανάμεσα σε ασυμπτωματικούς φορείς του ιού, όταν δε γίνεται χρήσης μάσκας για μικρό χρονικό διάστημα (15 λεπτά) και για μεγαλύτερο των 15 λεπτών.

Δυσφαγία

Όσον αφορά τη δυσφαγία, ο ειδικευμένος λογοθεραπευτής πρέπει, πλέον, να γνωρίζει ότι αποδεικνύεται ευρέως το γεγονός ότι οι διαδικασίες της αξιολόγησης και της θεραπείας της δυσφαγίας αποτελούν αμφότερες καταστάσεις δημιουργίας αερολυμάτων (aerosol generated procedure).

Ακόμα και κατά τον έλεγχο του στοματοπροσωπικού μηχανισμού και της εξέτασης των κρνιακών νεύρων, ο ασθενής καλείται να παράγει βήχα. Κατ' επέκταση, ο βήχας δημιουργεί αερολύματα και αναδυόμενα στοιχεία, γεγονός που ευνοεί μια πιθανή μετάδοση της νόσου COVID - 19. Ως εκ τούτου, το είδος της προστασίας, όπως αυτή αναφέρεται στον σχετικό οδηγό του Σ.Ε.Λ.Λ.Ε., είναι επιβεβλημένο και η χρήση του πρέπει να επιδιώκεται.

Περαιτέρω έρευνα και σύνοψη των διαδικασιών της αξιολόγησης της δυσφαγίας και της θεραπείας και της σχέση αυτών με τα αερολύματα μπορείτε να βρείτε [εδώ](#) από τους Bolton, Mills, Wallace et al, Int J Lang Commun Disord. 2020).

Τηλεθεραπεία

Στον οδηγό για τη χρήση Εξοπλισμού Ατομικής Προστασίας και την τηλεπρακτική στη Λογοθεραπεία του Σ.Ε.Λ.Λ.Ε., μπορείτε να ενημερωθείτε για τις απαραίτητες πληροφορίες για την εφαρμογή της τηλεθεραπείας στη Λογοθεραπεία. Στην περίπτωση που θα επιλεγεί η τηλεθεραπεία για τους ασθενείς σας, η Επιστημονική Επιτροπή του Σ.Ε.Λ.Λ.Ε. σας προτρέπει να εκπαιδεύσετε τα άτομα που δρουν ως πληρεξούσιοι συνοδεύοντας το περιστατικό στη διαδικτυακή πλατφόρμα και το περιβάλλον του ατόμου με το οποίο θα πραγματοποιήσετε λογοθεραπευτικές συνεδρίες, πριν την έναρξη των συνεδριών. Παράλληλα, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ο ορθός τρόπος για την καταγραφή και αποθήκευση των αρχείων κατά τη διάρκεια των τηλεθεραπειών. Σε κάθε περίπτωση, επισημαίνεται ότι ο λογοθεραπευτής είναι υπεύθυνος για την ενημέρωση του ασθενούς και του περιβάλλοντός του.

Σε ειδικό έντυπο που είναι αναρτημένο στην ιστοσελίδα του Σ.Ε.Λ.Λ.Ε., μπορείτε να βρείτε και μία λίστα από τις πιο πρόσφατες έρευνες που έχουν γίνει στον τομέα της τηλε-λογοθεραπείας, για την προσωπική σας διευκόλυνση (περιέχει και συνόψεις).

Τέλος, αναφέρεται ότι ο Σ.Ε.Λ.Λ.Ε. βρίσκεται στη διαδικασία δημιουργίας σχετικού υλικού, το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τα ενεργά μέλη του προς τους γονείς, τους συγγενείς ασθενών, καθώς και προς τους ίδιους τους ασθενείς.

